

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 18 februari 1916 kl. 1,30 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
fastställande av postverkets stat för driftkostnader år
1917.* (4:e avd.)

I en till riksdagen den 14 januari 1916 avlåten, till statsutskottet hänvisad proposition, nr 2, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att intendenten i generalpoststyrelsen Hjalmar Westin må från och med år 1915 komma i åtnjutande av första och andra avlöningsförhöjningarna vid tjänsten med 1,000 kronor; *dels* medgiva, att till § 8 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket göres följande tillägg: »Dylikt tillägg till belopp av 20 kronor för månad kan jämväl, i den ordning nyss är sagt, tilldelas förste postvaktmästare och förste postiljon, som bestrider göromål av särskilt maktpåliggande art»; *dels* ock godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslaget till postverkets stat för driftkostnader år 1917 samt bestämma postverkets anslag till driftkostnader för år 1917, förslagsvis, till 25,300,000 kronor, att utgå direkt av postmedlen.

Beträffande utredningen i detta ärende tillåter sig utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

De uti förevarande proposition för år 1917 föreslagna anslagen för postverkets driftkostnader, jämförda med motsvarande för innevarande år fastställda anslag, framgå av följande sammandrag.

	År 1916.	År 1917.	Ökning år 1917 i för- hållande till år 1916.	Minskning år 1917 i förhållande till år 1916.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
A. Avlöningar	14,277,900	14,271,100	—	6,800
B. Övergångsstat	24,950	21,850	—	3,100
C. Pensioner	495,100	536,600	41,500	—
D. Postbefordran	7,142,500	7,142,500	—	—
E. Omkostnader	2,763,000	2,983,000	220,000	—
F. Oförutsedda utgifter	25,000	25,000	—	—
G. Avkortningar och restitutioner	12,750	11,150	—	1,600
H. Avsättning till förnyelsefond	280,000	308,800	28,800	—
Summa	25,021,200	25,300,000	290,300	11,500
Ökning	—	—	278,800	—

Av den i statsrådsprotokollet lämnade utredning inhämtas, att de föreslagna ändringarna i de särskilda anslagen fördela sig sålunda:

Ökning.

Avlöningar:

Generalpoststyrelsen:

Ordinarie löner och tjänstgörings-
penningar kronor 1,000: —

Distrikts- och lokalförvaltningarna:

Ordinarie löner och tjänstgörings-
penningar » 68,200: —

Ortstillägg och hyresbidrag » 20,000: —

Övriga anslag:

Gratifikationer m. m. åt tjänste-
män eller andra personer, som
äro anställda vid postverket
eller anlitas i dess ärenden » 5,000: — kronor 94,200: —

Övergångsstat:

Generalpoststyrelsen kronor 1,200: —

Transport kronor 95,400: —

Transport kronor 95,400: —

Pensioner:

Tjänstemän, som erhållit avsked	kronor 39,315: —	
Tjänstemän med flera, som i följd av skada under tjänstutövning eller av annan orsak tillerkänts årligt understöd	» 2,185: —	kronor 41,500: —

Omkostnader:

Ersättning för tjänsteresor i all- mänhet	kronor 10,000: —	
Överliggningslokaler åt tjänstemän, tjänstgörande i postkupé eller å landsvägspostlinje	» 5,000: —	
Uniformsbeklädnad	» 60,000: —	
Sjukvård m. m.	» 5,000: —	
Hyror för postlokaler	» 40,000: —	
Postlokalers uppvärmning, belys- ning och städning	» 20,000: —	
Tillverkning av frankotecken	» 10,000: —	
Blankett- och cirkulärtryck, skriv- materialier m. m.	» 10,000: —	
Förbrukningsartiklar	» 30,000: —	
Telefonavgifter och telegramporto	» 10,000: —	
Diverse utgifter	» 20,000: —	kronor 220,000: —
<i>Avsättning till förnyelsefond</i>		» 28,800: —
Summa ökning kronor 385,700: —		

Minskning.*Avlöningar:*

Distrikts- och lokalförvaltningarna:		
Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m.	kronor 81,000: —	
Övriga anslag:		
Arvoden åt frimärksförsäljare	» 20,000: —	kronor 101,000: —
Transport kronor 101,000: —		

Transport kronor 101,000: —

Övergångsstat:

Distrikts- och lokalförvaltningarna	»	4,300: —
Avkortningar och restitutioner	»	1,600: —
Summa minskning kronor 106,900: —		

Därest från summan anslagsökning, 385,700 kronor, drages summan anslagsminskning, 106,900 kronor, erhålles i först intagna tablå angivna nettoökningsbelopp 278,800 kronor.

Utskottets
yttrande.

Vad först angår Kungl. Maj:ts förslag om avlöningsförhöjning åt intendenten Westin, åsyftar densamma att bereda Westin, som under år 1914 efter ansökan överflyttades till generalpoststyrelsen från postsparbanken, där han innehade befattning såsom förste aktuarie, samma avlöningsförhöjning, som han skulle erhållit, därest förflyttningen skett utan egen ansökan, efter åläggande i vederbörlig ordning. Utskottet har väl funnit billigheten tala för att Westin må komma i åtnjutande av första och andra avlöningsförhöjningarna vid intendentstjänsten tidigare än han på grund av gällande avlöningsbestämmelser ansetts berättigad. Dock har utskottet med hänsyn till förut av riksdagen tillämpad praxis — särskilt vill utskottet hänvisa till behandlingen vid 1914 års senare riksdag av ett med nu förevarande fråga i viss mån jämförligt fall, angående arvodesförhöjning åt stationsskrivaren H. S. Holm — ej ansett sig kunna tillstyrka, att avlöningsförhöjningarna må uppbäras förrän från och med år 1917. Denna avvikelse från vad Kungl. Maj:tt föreslagit anser utskottet likväl ej böra föranleda, att Westin kommer i åtnjutande av tredje avlöningsförhöjningen senare, än vad som skulle blivit händelsen vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag oförändrat, och har utskottet fördenskull åt sin hemställan i förevarande hänseende givit sådan avfattning, att därigenom beredes möjlighet för Westin att erhålla tredje avlöningsförhöjningen från och med år 1918.

Det föreslagna tillägget till § 8 av avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket avser att bereda generalpoststyrelsen tillfälle att tilldela ett skäligt avlöningstillägg åt de förste postvaktmästare och förste postiljoner, åt vilka överlätas vissa göromål, som förut handhafs av tjänstemän av högre grad. Då förslaget står i överensstämmelse med den uppfattning, som under senare tid alltmera gjort sig gällande beträffande önskvärdheten att i möjligaste mån undvika användande av överkvalificerad arbetskraft — en grundsats åt vilken riksdagen vid

upprepade tillfällen givit uttryck — har utskottet funnit sig böra tillstyrka reglementsändringen, vilkens genomförande ej ansetts behöva medföra någon anslagsökning.

Den av departementschefen i utsikt ställda sänkningen av arvodet till frimärksförsäljare, vilken skulle möjliggöra en nedsättning av det för detta ändamål i staten upptagna anslaget från 70,000 kronor till 50,000 kronor, har utskottet funnit välbetänkt.

Anslagen under rubriken »Postbefordran» hava av generalpoststyrelsen i statförslaget upptagits till samma belopp, som uppförts i 1916 års driftkostnadsstat; och har departementschefen godtagit styrelsens förslag härutinnan, under uttalande, att det under nu rådande förhållanden ej synes möjligt att med någon säkerhet beräkna, i vad mån anslagen eventuellt böra höjas eller sänkas. Beträffande anslaget till transittersättning åt främmande postverk inhämtas av statsrådsprotokollet, att det svenska postverket efter världskrigets utbrott måst vidkännas stora omkostnader på grund därav att Sverige under kriget kommit att i stor utsträckning ombesörja transitbefordran av post mellan vissa främmande länder. Då postverket ej utan vidare är berättigat till ersättning för berörda utgifter, har generalpoststyrelsen inlett underhandlingar med vederbörande utländska postförvaltningar om erhållande för Sveriges del av full gottgörelse för den av postverket verkställda särskilda transitbefordringen. Enligt vad utskottet inhämtat lära ock goda utsikter förefinnas för utbekommandet av omskrivna ersättning. Nu berörda extraordinära förhållanden torde emellertid ej böra öva inflytande på beräkningen av anslagsbehovet för år 1917 utan lärer anslaget böra i driftkostnadsstaten för samma år upptagas med oförändrat belopp.

Ej heller i övrigt har utskottet funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag rörande beräklandet av postverkets driftkostnader för år 1917. Emellertid lärer det på nedan anförda skäl ej nu låta sig göra att till visst slutligt belopp fastställa driftkostnadsstaten.

I den till riksdagen den 14 januari 1916 avlätna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under provisorisk huvudtitel föreslagit riksdagen att i avbidan på den framställning i ämnet, som kan varda förelagd riksdagen, till krigstidshjälp för år 1916 åt vissa ordinarie och extra befattningshavare inom statsförvaltningen å riksstaten för år 1917 beräkna ett belopp av 3,500,000 kronor. Till det i ärendet förda, vid statsverkspropositionen fogade protokollet över finansärenden sistberörda dag har chefen för finansdepartementet uttalat, att det, när definitivt förslag i frågan skall framläggas, lärer visa sig vara riktigtast och mest ändamålsenligt, att mellan de ordinarie huvudtitlarna fördela utgifterna, därvid vad beträf-

far de affärsdrivande verken utgiftsbeloppen torde böra inräknas i driftkostnaderna och sålunda minska överskotten i riksstaten. Under sådana förhållanden torde riksdagens beslut för närvarande allenast böra hänföra sig till de i Kungl. Maj:ts proposition nr 2 intagna särskilda anslagen och driftkostnadsstatens slutsumma fastställas först sedan riksdagens beslut angående krigstidshjälpen föreligger.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att intendenten i generalpoststyrelsen Hjalmar Westin må från och med år 1917 komma i åtnjutande av samma avlöningsförmåner, som skulle tillkomma honom, därest han från och med år 1915 erhållit första och andra avlöningsförhöjningarna vid tjänsten;

b) medgiva, att till § 8 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket göres följande tillägg: »Dylikt tillägg till belopp av 20 kronor för månad kan jämväl, i den ordning nyss är sagt, tilldelas förste postvaktmästare och förste postiljon, som bestriider göromål av särskilt maktpåliggande art»;

c) beträffande postverkets stat för driftkostnader godkänna de under de i bifogade bilaga I angivna huvudrubriker A—H upptagna anslagsbelopp, tillsammans uppgående till 25,300,000 kronor.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag ifråga om bestämmandet av beloppet av postverkets driftkostnader för år 1917, kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 18 februari 1916.

På statsutskottets vägnar:

CARL SWARTZ.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar C. J. G. Swartz, S. H. Kvarnzelius, O. Jonsson, O. M. Strömberg, H. H. K. Ericson, G. M. H. Ekelund, C. G. Ekman, J. Nilsson, O. Bergqvist, A. Pers och F. Berglund samt

från andra kammaren: herrar H. Andersson i Skivarp, K. V. Rydén i Malmö, C. Persson i Stallerhult, J. B. Eriksson i Grängesberg, E. A. Nilson i Örebro, N. A. Nilsson i Kabbarp, A. Wiklund, J. Ström, A. Anderson i Råstock, A. R. Lundblad, J. Pålsson och J. A. Ingvarson.

Bilaga I.

	K r o n o r .				
A. Avlöningar.					
1. Generalpoststyrelsen.					
Generalpostdirektören	13,000	—			
4 byråchefer ... (8,000—9,000 kr.) förslagsvis	35,500	—			
1 kamrerare ... (6,000—7,000 ») »	7,000	—			
5 sekreterare ... (6,000—7,000 ») »	34,000	—			
1 ombudsman... (5,000—6,500 ») »	6,000	—			
3 förste aktua-					
rier (5,000—6,500 ») »	19,500	—			
2 intendent... (5,000—6,500 ») »	12,500	—			
1 aktuarie (4,200—5,500 ») »	5,500	—			
1 förrädsförval-					
tare (4,200—5,500 ») »	5,000	—			
7 notarier (4,200—5,500 ») »	35,300	—			
1 registrator ... (4,200—5,500 ») »	5,000	—			
5 revisorer (4,200—5,500 ») »	27,500	—			
3 revisorer och					
bokhållare (4,200—5,500 ») »	15,500	—			
18 förste postex-					
peditörer, man-					
liga (3,200—4,200 ») »	66,900	—			
13 postexpeditö-					
rer, manliga.. (1,800—3,800 ») »	36,600	—			
22 d:o, kvinnliga (1,500—2,100 ») »	41,800	—			
33 biträden,					
kvinnliga (1,250—1,650 ») »	51,250	—			
19 vaktmästare.. (1,140—1,650 ») »	28,000	—			
Förste vaktmästaren, arvode	200	—	446,050		
Transport	—	—	446,050	—	

		K r o n o r .					
	Transport	—	—	446,050	—		
Ortstillägg och hyresbidrag, förslagsvis		—	—	23,750	—		
Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m., förslagsvis		—	—	75,000	—	544,800	—
2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.							
6 postdirektörer... (7,000—8,000 kr.)	{ förslagsvis	46,500	—				
11 postmästare av							
klass 1 A (5,500—7,000 »)	»	1) 78,200	—				
23 postmästare av							
klass 1 B (5,000—6,500 »)	»	149,000	—				
6 överkontrollörer (5,000—6,500 »)	»	37,500	—				
15 postmästare av							
klass 2 A (4,600—6,000 »)	»	89,500	—				
7 förste kontrollörer	(4,600—6,000 »)	42,000	—				
28 postmästare av							
klass 2 B (4,200—5,500 »)	»	154,000	—				
86 postmästare {manlig (3,800—5,000 »)}	{	429,600	—				
av klass 3 {kvinnlig (2,900—3,400 »)}							
53 kontrollörer..... (3,800—5,000 »)	»	265,000	—				
89 postmästare {manlig (3,500—4,600 »)}	{	397,500	—				
av klass 4 {kvinnlig (2,700—3,100 »)}							
152 förste postexpeditörer, manliga (3,200—4,200 »)	»	618,000	—				
27 förste postexpeditörer, kvinnliga.....	(1,900—2,500 »)	67,300	—				
875 postexpeditörer, manliga.....	(1,800—3,800 »)	2,509,400	—				
270 postexpeditörer, kvinnliga	(1,500—2,100 »)	505,600	—				
16 biträden, kvinnliga.....	(1,250—1,650 »)	25,800	—				
	Transport	5,414,900	—	—	—	544,800	—

1) Här i innefattas även särskilda arvoden till 3 postmästare.

		K r o n o r.			
690 förste postvaktmästare och förste postiljoner. (1,500—1,950 kr.) 2,050 postvaktmästare och postiljoner (1,200—1,650 respektive 1,890 ») »	Transport	5,414,900	—	544,800	—
	förslagsvis	1,317,500	—		
		2,884,900	—	9,617,300	—
		—	—	970,000	—
Ortstillägg och hyresbidrag	»	—	—	894,000	—
Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m., förslagsvis		—	—	11,481,300	—
3. Övriga anslag.					
Arvoden till poststationer, förslagsvis		—	—	2,150,000	—
» åt frimärksförsäljare, »		—	—	50,000	—
Gratifikationer m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden,		—	—	25,000	—
Understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden, förslagsvis		—	—	20,000	—
				2,245,000	—
					14,271,100
B. Övergångsstat.					
1. Generalpoststyrelsen.					
Personligt avlöningstillägg åt byråchefen C. A. Hasselrot, förslagsvis				4,000	—
5 tjänstemän i 1:a graden, förslagsvis				19,000	—
Personlig verkmästarbefattning för E. V. Nyberg, förslagsvis				4,600	—
Arvoden åt extra tjänstemän, förslagsvis				3,100	—
				30,700	—
Avgå under A. upptagna avlöningar				21,600	—
	Återstod			9,100	—
1 kammarskrivare				1,600	—
				10,700	—
	Transport			10,700	—

		K r o n o r.			
Transport		—	10,700	—	
2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.					
1 postmästare av klass 2 A (enligt 1914 års stat)	6,000	—			
2 " " " 2 B (" " " ")	11,000	—			
1 " " " 3 (" " " ")	5,000	—			
1 postexpeditör med avlöning som postmästare av klass 3, manlig (enligt 1914 års stat)	5,000	—			
1 postexpeditör med avlöning som förste postexpeditör, manlig (enligt 1914 års stat)	4,200	—			
1 postexpeditör med avlöning som förste postexpeditör, manlig (enligt 1915 års stat)	4,200	—			
9 postexpeditörer i 2:a lönegraden (enligt 1909 års stat)	25,200	—			
Personliga avlöningstillägg, förslagsvis	950	—			
	61,550	—			
Avgå följande under A. upptagna avlöningar:					
till 1 postmästare av klass 2 B	kr. 5,500:—				
" 2 manliga postmästare av klass 3	" 10,000:—				
" 1 manlig " " 4	" 4,600:—				
" 3 postexpeditörer, manliga	" 11,400:—				
" 9 " , kvinnliga	" 18,900:—	50,400	—		
Återstod	11,150	—	11,150	—	21,850
C. Pensioner.					
(Förslagsanslag.)					
Tjänstemän, som erhållit avsked,	—	—	521,535	—	
Tjänstemän med flera, som i följd av skada under tjänstutövning eller av annan orsak tillerkänts årligt understöd,	—	—	12,615	—	
Avlidna tjänstemäns med fleras änkor och barn	—	—	2,450	—	536,600
D. Postbefordran.					
(Förslagsanslag.)					
Postbefordran å järnväg	—	—	4,400,000	—	
" å landsväg jämte lokala transporter	—	—	2,100,000	—	
Transport	—	—	6,500,000	—	

		K r o n o r.			
	Transport	—	6,500,000	—	
Postbefordran sjöledes:					
	emellan Sveriges fastland och Gottland	75,000	—		
	» övriga inrikes orter	140,000	—		
	» Sverige och Tyskland	273,500	—		
	» » » Danmark	15,000	—		
	» » » Finland	25,000	—		
	» » » Storbritannien och Amerika	14,000	—	542,500	
Transitersättning åt främmande postverk		—	100,000	—	7,142,500
E. Omkostnader.					
(Förslagsanslag.)					
Felräkningspenningar		—	75,000	—	
Ersättning för tjänsteresor i allmänhet		—	105,000	—	
Traktamenten för tjänstgöring i postkupé eller å landsvägs- postlinje		—	310,000	—	
Överligningslokaler åt tjänstemän, tjänstgörande i post- kupé eller å landsvägspostlinje,		—	70,000	—	
Uniformsbeklädnad		—	420,000	—	
Sjukvård m. m.		—	60,000	—	
Undervisningskurser		—	33,000	—	
Hyror för postlokaler		—	475,000	—	
Postlokalers uppvärmning, belysning och städning		—	410,000	—	
Tillverkning av frankotecken		—	240,000	—	
Blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m.		—	435,000	—	
Förbrukningsartiklar		—	230,000	—	
Telefonavgifter och telegramporto		—	45,000	—	
Diverse utgifter		—	75,000	—	2,983,000
F. Oförutsedda utgifter		—	—	—	25,000
G. Avkortningar och restitutioner, förslagsvis		—	—	—	11,150
H. Avsättning till förnyelsefond		—	—	—	308,800